Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta
HE 3/2026 vp

Vastine koskien rakentamislain muutosta

Ympäristövaliokunta 26.3.2026

Ylijohtaja Teppo Lehtinen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Rakentamislain muutosesityksen 46 b § Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvan edellytykset

Rakennusteollisuus RT ry ja Rakennuspooli tuovat lausunnoissaan esiin, että kiireellisissä tilanteissa olisi hyvä, jos maanpuolustukselle tärkeä tuotantolaitos voisi sijoittua tarvittaessa yleiskaavoitetulle alueelle, vaikka hanke ei täysin vastaisi yleiskaavan aluevarausta. Tämän perusteella myös ehdottavat, että ensimmäinen edellytys poistetaan, eli viittaus:

”1) rakentaminen ei aiheuta merkittävää haittaa yleiskaavassa annettujen määräysten toteuttamiselle.”

Lisäksi lausunnoissa ehdotetaan poistettavaksi edellytys

”2) rakentaminen ei aiheuta merkittävää haittaa maakuntakaavassa osoitettujen valtakunnallisesti merkittävien liikenteen ja teknisen huollon verkostojen toteutumiselle”, sillä perusteella, että se olisi päällekkäinen myöhempien vaatimusten kanssa.

Samoin professori Häkkäsen lausunnossa kohdassa 10 todetaan: ”Toisaalta sikäli kuin lakiehdotuksen tarkoituksena on sujuvoittaa lupamenettelyä ehdotettu RakL 46 b.1 §:n 1 kohta on nähdäkseni ongelmallinen…” Kohdan 13 mukaan ” Jos lupamenettelyä halutaan joustavoittaa, olisi parempi, että RakL 46 b.1 §:n 1 kohdan vaatimus joko poistettaisiin edellytysluettelosta kokonaan tai sitä ainakin merkittävästi lievennettäisiin.”

Rakentamislain muutosesityksen 46 b § Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvan edellytykset

Ympäristöministeriö ei kannata ehdotettua 1 ja 2 kohtien poistoa.

Näemme kuitenkin perustelluksi tarpeen niiden lieventämiselle, kuten professori Häkkänen esittää lausunnossaan. Tämän vuoksi ehdotamme valiokunnalle seuraavaa muutosta 1 ja 2 kohtien muotoiluun, jossa merkittävä haitta olisi korvattu kohtuuttomalla haitalla:

1) rakentaminen ei aiheuta **kohtuutonta** haittaa yleiskaavassa annettujen määräysten toteuttamiselle;

2) rakentaminen ei aiheuta **kohtuutonta** haittaa maakuntakaavassa osoitettujen valtakunnallisesti merkittävien liikenteen ja teknisen huollon verkostojen toteutumiselle

Rakentamislain muutosesityksen 46 b § Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvan edellytykset

- Rakennusteollisuus RT ry ja Rakennuspooli ehdottavat lausunnoissaan tulkintahaasteiden poistamiseksi muutoksia lisäksi kohtiin 4 ja 5:
- 4) **maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen** sijoittamisluvalla ei aseteta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuteta sellaista kohtuutonta haittaa, joka **maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen** sijoittamisluvalle asetettavia ta-voitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.
- 5) rakennuspaikka on sijainniltaan sellainen, että se mahdollistaa myös **tuotannon kannalta** tarvittavat varoalueet.

Ympäristöministeriö kannattaa lausunnoissa ehdotettua täsmennystä kohtaan 4. Näemme tärkeäksi varmistaa täsmennyksen avulla, ettei kohtaa 4 voisi tulkita vahingossakaan siten, että sovellettavaksi tulisivat rakentamislain 44–46 §:n mukaiset sijoittamisen edellytykset, mikä ei selvästikään ole tarkoitus. Ympäristöministeriö kannattaa myös ehdotettua täsmennystä kohtaan 5.

Rakentamislain muutosesityksen 63 b § - Kuuleminen ja tiedottaminen maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupahakemuksesta

- Rakennusteollisuus RT ry tuo lausunnossaan esiin, että 63 b §:n 2 momentin ilmaus ”*yleisölle, jota asia koskee”* on hyvin laaja ja mahdollistaa hybridivaikuttamisen. Tämän vuoksi RT ry ehdottaa, että 2 momentissa noudatettaisiin osallistumisen suhteen puhtaan siirtymän sijoittamisluvan laajuutta.
- Professori Häkkänen toteaa, että tältä osin osallistumisoikeus voitaisiin määrittää myös suppeammaksi (lausunnon kohta 21).

Ympäristöministeriö kannattaa RT ry:n ehdotusta.

Ehdotettu uusi pykälä 178 a § - Käsittelyn kiireellisyys

- Talousvaliokunnan lausunnossa on arvioitu myös tarvetta säätää erikseen maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa koskeva valitus käsiteltäväksi kiireellisenä. Lausunnossa esitetään, että käsittelyn kiireellisyyttä koskevan säännöksen voitaisiin arvioida olevan linjassa sen kanssa, että ehdotettu 186 a § mahdollistaa myös rakentamisen aloittamisen ennen poikkeamisluvan lainvoimaisuutta. Myös nopeat muutokset geopoliittisessa tilanteessa ja turvallisuusympäristössä voivat edellyttää hankkeiden nopeaa toteuttamista. Talousvaliokunta esittää ympäristövaliokunnan harkittavaksi asiaa koskevan erillissäännöksen sisällyttämistä sääntelyyn.

Ympäristöministeriö yhtyy asiassa talousvaliokunnan näkemykseen. Rakennusteollisuus RT ry ja Rakennuspooli ehdottavat lausunnoissaan, että lakiesitykseen lisättäisiin uusi pykälä 178 a §, jossa säädettäisiin käsittelyn kiireellisyydestä: *Tässä laissa tarkoitettua maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.*

Ympäristöministeriö kannattaa ehdotetun uuden pykälän lisäämistä lakiesitykseen. Vaikkakaan nykyinen rakentamislaki ei sisällä valitusten käsittelyä kiireellisenä, on vaatimus käsittelyn kiireellisyyttä koskien nähdäksemme hyvin perusteltu maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen kohdalla. Kiireellisyysvaatimus koskisi ainoastaan harvoin rakennettavia tuotantolaitoksia.

Rakentamislain muutosesityksen 179 b § - Valitusoikeus maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvasta

- Talousvaliokunnan lausunnon mukaan valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella hyvin perusteltuna rajata valitusoikeuden piiriä hallituksen esityksessä ehdotetusta. Talousvaliokunta katsoo, että tarkoituksenmukainen tapa rajata valitusoikeutettujen piiriä olisi säätää valitusoikeudesta puhtaan siirtymän sijoittamislupaa vastaavasti siten, että yleisö, jota asia koskee, määriteltäisiin rakentamislain 179 a §:n 2 ja 3 kohtien mukaan kiinteistön omistajiksi tai haltijoiksi sekä henkilöiksi, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Direktiivissä mainitut ympäristönsuojelua edistävät järjestöt voitaisiin ottaa huomioon 2 momentin mukaisesti hankkeissa, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Ympäristöministeriö kannattaa talousvaliokunnan lausunnossa ehdotettua muutosta, jonka mukaan valitusoikeutettujen piiri vastaisi sitä, mitä rakentamislain 179 a §:ssä säädetään valitusoikeudesta puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment